

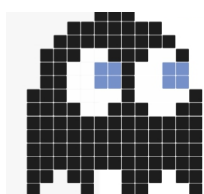

AUTORSKI PROGRAM PROFILAKTYCZNY DLA MŁODZIEŻY

„BĄDŹ BEZPIECZNY
I ŚWIADOMY ONLINE”

NIE DAJ SIĘ ZJEŚĆ
w świecie realnym i wirtualnym

AUTORSKI PROGRAM PROFILAKTYCZNY DLA MŁODZIEŻY „BĄDŹ BEZPIECZNY I ŚWIADOMY ONLINE”

Scenariusze lekcji dla klas 7–8 szkół podstawowych.
Scenariusze opracowane w ramach projektu/zadania:
*Prawa, reguły, zasady fundamentem edukacji dzieci
i młodzieży opartej na świadomości świata realnego
i wirtualnego.*

Realizacja: dr Agnieszka Tajak – Bobek
Konsultacja merytoryczna:
dr Andrzej Kobiółka
dr Józefa Matejek, prof. UKEN

www.profilogos.pl, e-mail: fundacja@profilogos.pl
tel. 665 23 23 34

Grafika: dr Agnieszka Tajak – Bobek, dr Andrzej Kobiółka
Redakcja językowa i korekta: dr Józefa Matejek, prof. UKEN
Wydawca:

PRO-GROUP creative studio

Kraków, 2024

Projekt zrealizowano przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego realizacji zadań publicznych Województwa Małopolskiego w obszarze nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania na lata 2023–2024 pn. „Prawo i ja – edukacja międzypokoleniowa”.

MAŁOPOLSKA

POWIAT
MYŚLENICKI
ZIEMIA W DOBRYM KLIMACIE

Kraków, 2024

WSTĘP

Program profilaktyczny „Bądź Bezpieczny i świadomy online” obejmuje serię interaktywnych warsztatów, prezentacji, materiałów edukacyjnych oraz praktycznych ćwiczeń, które mają za zadanie zwiększyć świadomość uczestników na temat zagrożeń związanych z internetem oraz nauczyć ich skutecznych strategii unikania i reagowania na te zagrożenia. Program jest efektem realizacji zadań publicznych Województwa Małopolskiego w obszarze nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania na lata 2023–2024 pn. „Prawo i ja – edukacja międzypokoleniowa”, został zainicjowany przez Fundację Profilogos w ramach zadania: *Prawa, reguły, zasady fundamentem edukacji dzieci i młodzieży opartej na świadomości świata realnego i wirtualnego*.

GRUPA DOCELOWA

Bezpośrednia grupa: uczniowie klasy 7–8 ze szkół podstawowych.

Pośrednia grupa: nauczyciele, pedagodzy, rodzice dzieci szkół podstawowych.

PODSTAWA EKSPERCKA

Program Profilaktyczny „Bądź bezpieczny i świadomy online” został opracowany przez grono specjalistów z dziedziny profilaktyki, pedagogiki, psychologii, higieny cyfrowej i był analizowany pod kątem prawnym. Eksperti to praktycy, jak i pracownicy naukowci. Treści programu zostały opracowane na bazie literatury i bazy teoretycznej pod nadzorem merytorycznym. To również praktyka i zrealizowane warsztaty i szkolenia dla uczniów z dwóch powiatów (myślenickiego, krakowskiego) w ramach wypracowanych szkoleń w ramach zadania: *Prawa, reguły, zasady fundamentem edukacji dzieci i młodzieży opartej na świadomości świata realnego i wirtualnego* realizowanego w latach 2023–2024 przez Fundację Profilogos.

Program opiera się również na wypracowanych rekomendacjach w trakcie trwania zadania na przestrzeni 2023–2024 oraz debaty eksperckiej realizowanej przy udziale młodzieży w 2024 roku.

CELE PROGRAMU

Celem głównym programu jest:

Edukacja dzieci i młodzieży na temat potencjalnych zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu, wzmacnianie potencjałów u młodych osób.

Cele szczegółowe:

- Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia: zachęcenie dzieci i młodzieży do rozwijania umiejętności rozpoznawania niebezpiecznych i fałszywych informacji, dezinformacji i manipulacji online.
- Promowanie odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych: uczenie zasad bezpiecznego korzystania z mediów społecznościowych, z naciskiem na ochronę prywatności, unikanie dzielenia się wrażliwymi informacjami oraz budowanie pozytywnych interakcji online.
- Podnoszenie świadomości na temat cyberprzemocy: edukacja dzieci i młodzieży na temat konsekwencji cyberprzemocy oraz uczenie sposobów reagowania na takie sytuacje, w tym zgłaszanie incydentów i szukanie wsparcia.
- Kształtowanie zdolności do cyfrowego detoxu i zrównoważonego korzystania z technologii: zachęcanie do regularnych przerw od technologii, promowanie aktywności poza światem online oraz uczenie zarządzania czasem spędzonym w internecie.
- Wspieranie empatii i szacunku w komunikacji online: nauka odpowiednich zachowań w środowisku internetowym, podkreślająca znaczenie empatii, szacunku dla innych i odpowiedzialności za własne działania online.
- Zwiększanie zaangażowania liderów młodzieżowych, rodziców i nauczycieli w bezpieczeństwo online: zaangażowanie liderów młodzieżowych, rodziców i nauczycieli w edukację dotyczącą bezpieczeństwa online, zapewniając im narzędzia i wiedzę do wspierania dzieci i młodzieży w tym zakresie.
- Podnoszenie świadomości na temat zagrożeń związanych z uzależnieniem od internetu i gier komputerowych: edukowanie o możliwych skutkach uzależnienia od gier komputerowych i internetu, oraz zapewnienie wskazówek dotyczących zapobiegania i radzenia sobie z tymi problemami.
- Promowanie bezpieczeństwa przy korzystaniu z technologii mobilnych: zwrócenie uwagi na zagrożenia związane z korzystaniem z urządzeń mobilnych, takich jak śledzenie lokalizacji, oszustwa poprzez SMS czy malware.
- Budowanie świadomości o ochronie danych osobowych: uczenie dzieci i młodzieży o znaczeniu ochrony danych osobowych, konsekwencjach ich nieodpowiedniego udostępniania oraz najlepszych praktykach dotyczących bezpieczeństwa danych.

CZAS TRWANIA PROGRAMU

jedno półrocze

SPODZIEWANE EFEKTY

- uporządkowanie systemu wartości;
- wdrażanie i stosowanie przez uczniów „higieny cyfrowej”;
- wykształcenie wśród uczestników zdrowego stylu życia w realu i online;
- wiedza o mechanizmach cyberprzemocy i uzależnieniach behawioralnych;
- świadomość zasad bezpieczeństwa i odpowiedzialności karnej.

REALIZATORZY PROGRAMU

- specjaliści realizatorzy z zakresu profilaktyki;
- pedagodzy, nauczyciele;
- liderzy rówieśniczy – zadania dla kolegów i rodziców.

Strategia edukacji rówieśniczej tj. wyłonienie i włączanie naturalnych i odpowiednio przygotowanych liderów rówieśniczych, którzy będą przygotowani do prowadzenia działań profilaktycznych w przestrzeniach online.

CZĘŚĆ A

SZKOLENIE ONLINE DLA NAUCZYCIELI I PEDAGOGÓW

SZKOLENIE ONLINE DLA NAUCZYCIELI I PEDAGOGÓW

CEL

Teoretyczne szkolenia dla nauczycieli, pedagogów na temat zagrożeń w świecie realnym i wirtualnym nt. **BĄDŹ BEZPIECZNY I ŚWIADOMY ONLINE**

ADRESACI

nauczyciele i pedagodzy ze szkół podstawowych

OPIS

Nauczyciele i pedagodzy otrzymują materiały szkoleniowe online, z którymi zapoznają się w ramach indywidualnej pracy (załączniki do części A). Etap ten stanowi teoretyczne wprowadzenie do zajęć, które będą realizowane z uczniami w ramach części B i C Programu Profilaktycznego. Odbiorcy w ramach programu powinni zapoznać się z wszystkimi zakresami tematycznymi, które mogą być realizowane w ramach działań profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą. Poniższe załączniki zawierają atrakcyjną formę przekazu i są ukierunkowanie na działania pod kątem minimalizacji zachowań ryzykownych w realu i wirtualu.

Zakres tematyczny 0 Wprowadzenie i opis projektu

Załączniki:

A.0.1. Opis projektu

A.0.2. Teledysk profilaktyczny: Nie daj się zjeść w świecie online i offline

Środki dydaktyczne:

komputer z dostępem do internetu

Zakres tematyczny I Bezpieczny uczeń w świecie realnym i wirtualnym

Załączniki:

A.1.1. Prezentacja ppt. Bezpieczny uczeń w świecie realnym i wirtualnym

A.1.2. Wiem co to hejt – etiuda filmowa

Środki dydaktyczne:

komputer z dostępem do internetu

Zakres tematyczny II Świadomość uczniów na temat prawnych konsekwencji zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w sieci

Załączniki:

A.2.1. Prezentacja ppt. Bądź świadomy prawnych konsekwencji

A.2.2. Uważaj co i komu wysyłasz – etiuda filmowa

Środki dydaktyczne:

komputer z dostępem do internetu

Zakres tematyczny III Gdzie szukać pomocy lub wsparcia instytucjonalnego

Załączniki:

A.3.1. Prezentacja ppt. Pomoc instytucjonalna

A.3.2. Nie daj się złapać w sieć – etiuda filmowa

Środki dydaktyczne:

komputer z dostępem do internetu

Zakres tematyczny IV Fora internetowe jako potencjalne źródło zachowań ryzykownych w przestrzeni Online

Załączniki:

A.4.1. Prezentacja ppt. Portale społecznościowe

A.4.2. Challenge to tylko z pozoru gra warta świeczki – etiuda filmowa

Środki dydaktyczne:

komputer z dostępem do internetu

Zakres tematyczny V Podstawy prawne odpowiedzialność nieletnich

Załączniki:

A.5.1. Prezentacja ppt. Bezpieczeństwo w świecie realnym i wirtualnym

A.5.2. Wirtualny oszust – etiuda filmowa

Środki dydaktyczne:

komputer z dostępem do internetu

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELI I PEDAGOGÓW

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik A.0.1. Opis projektu

Zobacz: <https://profilogos.pl/project/prawa-reguly-zasady-fundamentem-edukacji-dzieci-i-mlodziezy-opartej-na-swiadomosci-swiata-realnego-i-wirtualnego>

Załącznik A.0.2. Teledysk profilaktyczny

Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=df7uEkuG3Rw>

Załącznik A.1.1. Prezentacja ppt. Bezpieczny uczeń w świecie realnym i wirtualnym

Zobacz: <https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/1.-Bezpieczny-uczen-w-swiecie-realnym-i-wirtualnym.pdf>

Załącznik A.1.2. Wiem co to hejt – etiuda filmowa

Zobacz: https://www.youtube.com/watch?v=YiV_vEdjX8k

Załącznik A.2.1. Prezentacja ppt. Bądź świadomy prawnych konsekwencji

Zobacz: <https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/5.-Bezpieczenstwo-w-swiecie-realnym-i-wirtualnym.pdf>

Załącznik A.2.2. Uważaj co i komu wysyłasz – etiuda filmowa

Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=8FgfCaITeHI>

Załącznik A.3.1. Prezentacja ppt. Pomoc instytucjonalna

Zobacz: <https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/2.-Pomoc-instytucjonalna.pdf>

Załącznik A.3.2. Nie daj się złapać w sieć – etiuda filmowa:

Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=R4TWt-M4kKg>

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELI I PEDAGOGÓW

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik A.4.1. Prezentacja ppt. Portale społecznościowe

Zobacz: <https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/4.-Portale-spoiecznosciove.pdf>

Załącznik A.4.2. Challenge to tylko z pozoru gra warta świeczki – etiuda filmowa

Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=aYhknrlXJVo>

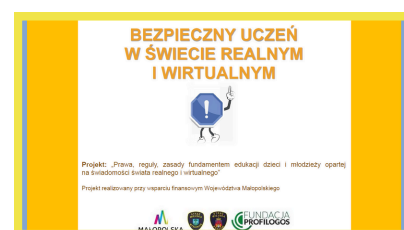
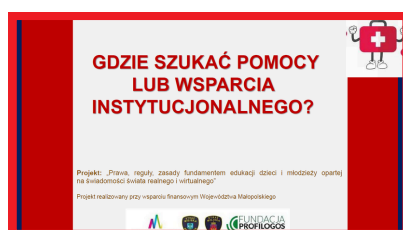
Załącznik A.5.1. Prezentacja ppt. Bezpieczeństwo w świecie realnym i wirtualnym

Zobacz: <https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/3.-Badz-swiadomy-prawnych-konsekwencji.pdf>

Załącznik A.5.2. Wirtualny oszust – etiuda filmowa

Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=eHLG2WGHvFc>

CZĘŚĆ B

REALIZOWANA PRZEZ
PEDAGOGÓW,
NAUCZYCIELI

PROLOG

Część B zawiera 5 scenariuszy zajęć dla nauczycieli i pedagogów, które pozwolą realizować założone cele programu profilaktycznego. Zajęcia te są dostosowane do uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej. Po zapoznaniu się z częścią wprowadzającą, która ujęta została w części A pedagodzy mają wiedzę i świadomość istoty podejmowanej problematyki, a także są przygotowani do realizacji poniższych bloków tematycznych. W tej części następuje przekazanie liderowi materiałów z części C Programu Profilaktycznego wraz z załącznikami.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1

TEMAT: BEZPIECZNY UCZEŃ W ŚWIECIE REALNYM I WIRTUALNYM

CZAS TRWANIA: 90 MIN

ADRESACI: UCZNIOWIE KLAS 7-8 SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

CELE ZAJĘĆ:

- uczeń zna główne założenia i cele projektu;
- uczeń zna główne zagrożenia świata wirtualnego (zagrożenia o charakterze społeczno- wychowawczym, zagrożenia technologiczne, cyberprzemoc, oszustwa internetowe, udostępnianie prywatnych informacji, nielegalne szkodliwe treści, seksting, uzależnienia od sieci, internetowe wyzwania - internet challenges);
- uczeń wie jak rozpoznać niebezpieczne sytuacje online;
- uczeń zna zasady bezpiecznego korzystania z internetu oraz poznaje wskazówki dotyczące bezpiecznej komunikacji z nieznanymi w sieci;
- uczeń zna przykłady sytuacji w przestrzeni online w których trzeba zachować szczególną ostrożność;
- uczeń wie co to znaczy być bezpiecznym w sieci;
- wybór lidera grupowego, który będzie realizował działania w środowisku młodzieżowym, a także przekazanie mu materiałów z części C programu profilaktycznego.

METODY PRACY

- pogadanka
- prezentacja
- ćwiczenia praktyczne - projekt
- burza mózgów
- metoda przypadków

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- załącznik B. 1.1. Narzędzie do wyboru lidera wg. Moreno
- załącznik B. 1.2. Opis projektu
- załącznik B. 1.3. Film pt. Nie daj się zjeść w świecie online i offline
- załącznik B. 1.4. Film pt. Wiem co to hejt
- załącznik B. 1.5. Pytania moderatora
- załącznik B.1.6. Prezentacja pt. Bezpieczny uczeń w świecie realnym i wirtualnym
- załącznik B. 1.7. Opis przypadku Ani
- kredki, farby, flamastry
- duże kartony papieru

FORMY PRACY:

- praca grupowa
- praca indywidualna

PLAN ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie w tematykę projektu i wybór liderów grupowych.
2. Prezentacja i rozmowa tematyczna dotycząca bezpieczeństwa w świecie wirtualnym i realnym.
3. Warsztaty praktyczne.
4. Zakończenie.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie w tematykę projektu i wybór liderów grupowych (15 min):
 - a) Nauczyciel przedstawia główne założenia projektu, które opisane są w załączniku: Opis projektu (załącznik B. 1.2.). Nauczyciele odtwarzają film pt. Nie daj się zjeść w świecie online i offline (załącznik B. 1.3.).
 - b) Nauczyciel wybiera lidera grupowego wykorzystując dołączone narzędzie do wyboru lidera grupowego wg. Moreno (załącznik B. 1.1.).
 - c) Po wyborze lidera, nauczyciel przekazuje mu materiały z części C i mobilizuje go do realizacji działań wśród rówieśników i rodziców.
2. Wprowadzenie w bezpieczeństwo ucznia w świecie wirtualnym i realnym (30 min):
 - a) Nauczyciel prezentuje film pt. Wiem co to hejt jest (załącznik B. 1.4.).
 - b) Nauczyciel przeprowadza pogadankę/ burzę mózgów na temat wyświetlanego filmu. Posługuje się pytaniami z załącznika: Pytania moderatora (załącznik B. 1.5.).
 - c) Nauczyciel wyświetla i omawia prezentację z załącznika pt. Bezpieczny uczeń w świecie realnym i wirtualnym (załącznik B. 1.6.).

3. Warsztaty praktyczne (40 min)

a) wprowadzenie (7min):

Opis: nauczyciel wskazuje, aby uczniowie usiedli na krzesłach w kole. Jedna osoba pozostaje stojąca bez krzesła. Nauczyciel prosi, aby uczeń powiedział z jakiej przestrzeni wirtualnej korzysta. Jeśli inni uczniowie również z tego korzystają to wstają i zamieniają się miejscami. Następnie kolejna osoba, która pozostała bez krzesła podaje przykład kolejnej przestrzeni wirtualnej z której korzysta i ponownie uczniowie zamieniają się miejscami itd..

Uczeń może powiedzieć: Kto tak jak ja korzysta z (np.FB).

b) rozwinięcie (opis przypadku) (25 min):

Uczniowie otrzymują opis dziewczynki Ani, która stała się ofiarą (załącznik B. 1.7.).

Uczniowie w grupach 3-5 osobowych wykonują zadanie:

W jaki sposób udzieliłbyś/abyś pomocy Ani ?

Narysuj obrazowo na kartonie plan działania pomocowego dla koleżanki.

c) zakończenie (8min):

Prezentacja na forum w grupach swoich zaproponowanych rozwiązań.

4. Zakończenie: refleksje na temat zajęć (5 min).

Co zapamiętałeś z zajęć ?

Załącznik B. 1.1. Narzędzie do wyboru lidera wg. Moreno

TEST SOCJOMETRYCZNY J. L. MORENO

- Wyobraź sobie, że w naszej szkole jest organizowany konkurs na najlepsze przebranie na „Halloween”. Przygotowanie się do tego to świetna zabawa. Z kim najbardziej chciałbyś to robić.....
- Wyobraź sobie, że w przyszłym tygodniu jedziesz ze swoją klasą na trzydniową wycieczkę do Wiednia. Z kim najmniej chciałbyś siedzieć podczas długiej podróży autokarem.....
- Za dwa tygodnie odbędzie się bardzo ważny egzamin. Od jego wyniku wiele w Twoim przypadku zależy. Możesz się do niej przygotować z kolegą (koleżanką). Z kim najbardziej chciałbyś się uczyć do tego egzaminu?.....
- Masz napisać na ocenę referat – od tej oceny wiele w Twoim przypadku zależy. Możesz go pisać z koleżanką (kolegą). Z kim najmniej chciałbyś to robić?.....
- Jak myślisz, kto wybrał Cię w odpowiedzi na pytanie pierwsze?.....

PLEBISCYT ŻYCZLIWOŚCI I NIECHĘCI (WG J. KORCZAKA)

Kto – według Ciebie – jest w naszej klasie : Wpisz nazwisko (jedno)

najlepszym uczniem?.....

oczytany?.....

ulubieńcem nauczycieli?.....

uczynny ?.....

najinteligentniejszy?.....

najładniejszy?.....

słabo związany z klasą?.....

przywódcą?.....

lubiany przez wszystkich?

koleżeński?.....

zawsze pomocny?.....

mądrzący się?.....

zaczepny?.....

skarżypyta?.....

najmilszy?.....

wysportowany?.....

egoistyczny (samolubny)?

agresywny?.....

niemiły?.....

bogaty?.....

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik B. 1.2. Opis projektu

Zobacz: <https://profilogos.pl/project/prawa-reguly-zasady-fundamentem-edukacji-dzieci-i-mlodziezy-opartej-na-swiadomosci-swiata-realnego-i-wirtualnego>

Załącznik B. 1.3. Teledysk pt. Nie daj się zjeść w świecie online i offline

Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=df7uEkuG3Rw>

Załącznik B. 1.4. Film pt. Wiem co to hejt

Zobacz: https://www.youtube.com/watch?v=YiV_vEdjX8k

Załącznik B. 1.5. Pytania moderatora

- Czy znacie przykłady hejtu z własnego doświadczenia lub z mediów?
- Jakieg mogą być emocjonalne i psychologiczne konsekwencje dla ofiary hejtu?
- Jakieg mogą być motywacje osób hejtujących?
- Czy hejtowanie zawsze jest świadome, czy może być niezamierzone?
- Jakieg działania mogą podjąć uczniowie, aby zapobiegać hejtowi?
- Jakieg kroki powinna podjąć osoba, która jest świadkiem hejtu?
- Jakieg formy wsparcia są najsukuteczniejsze dla ofiar hejtu?
- Jakieg inicjatywy mogłyby promować szacunek i zrozumienie w naszej społeczności szkolnej?
- Jakieg sygnały mogą świadczyć o tym, że ktoś doświadcza hejtu?
- Jak skutecznie i bezpiecznie zaoferować pomoc osobie hejtowanej?

Załącznik B.1.6. Prezentacja pt. Bezpieczny uczeń w świecie realnym i wirtualnym

Zobacz: <https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/1.-Bezpieczny-uczen-w-swiecie-realnym-i-wirtualnym.pdf>

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik B. 1.7. Opis przypadku Ani

Ania to 12-letnia dziewczynka uczęszczająca do siódmej klasy szkoły podstawowej. Jest radosną, otwartą i bardzo zdolną uczennicą, która lubi rysować i spędzać czas z przyjaciółmi. Niestety, od pewnego czasu stała się ofiarą hejtu w szkole i w mediach społecznościowych. Zaczęło się od niewinnych komentarzy na temat jej wyglądu, które z czasem przerodziły się w złośliwe i obraźliwe uwagi. Ania zaczęła unikać rówieśników, jej wyniki w nauce pogorszyły się, a ona sama stała się bardziej zamknięta i smutna.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 2

TEMAT: ŚWIADOMOŚĆ UCZNIÓW NA TEMAT PRAWNYCH KONSEKWENCJI ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH DZIECI I MŁODZIEŻY W SIECI

CZAS TRWANIA: 90 MIN

ADRESACI: UCZNIOWIE KLAS 7-8 SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

CELE ZAJĘĆ:

- uczeń wie czym są zachowania ryzykowne i zna przykłady najczęściej pojawiających się zachowań ryzykownych wśród młodzieży;
- uczeń zna przykłady ryzykownych zachowań w sieci;
- uczeń zna konsekwencje zachowań ryzykownych w sieci dla młodzieży;
- uczeń rozumie, że cyberprzemoc, hejt, cyberstalking, hakerstwo są przestępstwem;
- uczeń zna podstawowe zasady bezpieczeństwa w świecie wirtualnym;
- uczeń rozumie potrzebę zachowywania ostrożności w świecie wirtualnym.

METODY PRACY

- pogadanka
- prezentacja
- drama
- burza mózgów
- metoda przypadków

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- załącznik B. 2.1. Film pt. Wirtualny oszust
- załącznik B. 2.2. Pytania moderatora
- załącznik B. 2.3. Prezentacja pt. Bądź świadomy prawnych konsekwencji
- załącznik B. 2.4. Opis sytuacji
- załącznik B. 2.5. Opis scenek

FORMY PRACY:

- praca grupowa
- praca indywidualna

PLAN ZAJĘĆ:

1. Prezentacja i rozmowa tematyczna dotycząca prawnych konsekwencji.
2. Warsztaty praktyczne.
3. Zakończenie.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie w bezpieczeństwo ucznia w świecie wirtualnym i realnym (45 min):

- a) Nauczyciel prezentuje film pt. Wirtualny oszust (załącznik B.2.1.).
- b) Nauczyciel przeprowadza pogadankę/ burzę mózgów na temat wyświetlanego filmu. Posługuje się pytaniami z załącznika: Pytania moderatora (załącznik B. 2.2.).
- c) Nauczyciel wyświetla i omawia prezentację z załącznika pt. Bądź świadomy prawnych konsekwencji (załącznik B. 2.3.).

2. Warsztaty praktyczne (40 min)

a) wprowadzenie (5 min):

- Opis: Nauczyciel dzieli uczniów na mniejsze grupy 3 osobowe, a następnie rozdaje karteczki z opisem sytuacji (załącznik B. 2.4.) i prosi, aby uczniowie zdecydowali, czy dana sytuacja jest potencjalnym oszustwem internetowym.

b) rozwinięcie (30 min):

- Uczniowie prezentują swoją ocenę przedstawionych im sytuacji i uzasadniają swoją decyzję dotyczącą tego czy uznali ją za bezpieczną, czy niebezpieczną.
- W drugiej części uczniowie otrzymują opis scenki, które następnie będą musieli odegrać przed klasą (załącznik B. 2.5. Opis scenek). Uczniowie zapoznają się z nimi i przygotowują krótkie scenki. Każdy członek grupy powinien mieć przydzielone role.
- W trzeciej części następuje prezentacja zaplanowanych scenek i po każdej z nich następuje omówienie z nauczycielem scenek. Nauczyciel może zadać pytania dotyczące tego:
 - Co zrobiono dobrze?
 - Co można by zrobić inaczej?
 - Jakie były sygnały ostrzegawcze, że to może być oszustwo ?

c) zakończenie (5 min):

- Każdy z uczestników mówi o tym, co jego bohater mógł czuć w danej sytuacji.

3. Zakończenie: refleksje na temat zajęć (5 min):

- Nauczyciel podsumowuje lekcję, wskazując kluczowe punkty dotyczące rozpoznawania i unikania oszustw internetowych.
- Na zakończenie uczniowie siadają w kole i każdy z nich ma za zadanie dokończyć następujące zdanie: "Oszustwo internetowe to dla mnie ...

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik B. 2.1. Film pt. Wirtualny oszust

Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=eHLG2WGHvFc&t=1s>

Załącznik B. 2.2. Pytania moderatora

- Jakie znacie rodzaje oszustw internetowych?
- Jakie cechy wspólne mają różne formy oszustw internetowych?
- Jakie sygnały mogą wskazywać, że mamy do czynienia z oszustwem internetowym?
- Jakie czynniki sprawiają, że ludzie są podatni na oszustwa internetowe?
- Jakie emocje i sytuacje życiowe mogą zwiększać ryzyko padnięcia ofiarą oszustwa?
- Jakie mogą być skutki finansowe, emocjonalne i psychologiczne dla ofiar oszustw internetowych?
- Jakie środki ostrożności można podjąć, aby zabezpieczyć się przed oszustwami internetowymi?

Załącznik B. 2.3. Prezentacja pt. Bądź świadomy prawnych konsekwencji

Zobacz: [https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/5.-](https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/5.-Bezpieczenstwo-w-swiecie-realnym-i-wirtualnym.pdf)

[Bezpieczenstwo-w-swiecie-realnym-i-wirtualnym.pdf](https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/5.-Bezpieczenstwo-w-swiecie-realnym-i-wirtualnym.pdf)

Załącznik B. 2.4. Opis sytuacji

1. Otrzymujesz e-mail od nieznanej osoby, która twierdzi, że wygrałeś dużą sumę pieniędzy w loterii. Aby otrzymać nagrodę, proszą o podanie twojego adresu i numeru telefonu.
2. Widzisz reklamę na stronie internetowej, która obiecuje nowy smartfon za jedyne 10 złotych, jeśli natychmiast zapłacisz online i klikniesz w załączony link.
3. Znajdujesz stronę internetową oferującą darmowe gry, ale zanim będziesz mógł grać, musisz pobrać i zainstalować specjalny program.
4. Na Facebooku dostajesz wiadomość od kogoś, kogo nie znasz, z linkiem do super oferty na markowe buty sportowe w niesamowicie niskiej cenie. Klikając, musisz podać swoje dane osobowe.
5. Otrzymujesz e-mail z wiadomością, że twoje konto w ulubionej grze komputerowej zostało zablokowane i musisz kliknąć w link, aby je odblokować, podając swoje hasło.

Załącznik B. 2.5. Opis scenek

Scenka 1: Oszustwo związane z grami online

- Uczeń A gra w popularną grę online i dostaje ofertę kupna rzadkiego przedmiotu za niską cenę, ale musi najpierw przelać pieniądze na konto sprzedawcy.
- Uczeń B gra rolę oszusta w grze.
- Uczeń C jest przyjacielem, który radzi unikać transakcji poza oficjalnym systemem gry i zgłosić podejrzaną ofertę administratorom gry.

Scenka 2: Podejrzany link od znajomego

- Uczeń A otrzymuje wiadomość na Messengerze od znajomego, z linkiem do strony z obietnicą darmowych gier.
- Uczeń B gra rolę oszusta, który przejął konto znajomego.
- Uczeń C jest świadkiem, który sugeruje, aby nie klikać w linki od nieznajomych lub niespodziewanych źródeł i skontaktować się ze znajomym inną drogą, aby upewnić się, czy to on wysłał wiadomość.

Scenka 3: Fałszywy konkurs

- Uczeń A otrzymuje e-mail od nieznanej osoby, która twierdzi, że wygrał dużą sumę pieniędzy w loterii online dla dzieci. Aby otrzymać nagrodę, proszą o podanie jego adresu i numeru telefonu.
- Uczeń B gra rolę oszusta, który wysłał ten e-mail.
- Uczeń C jest przyjacielem, który widzi wiadomość i próbuje przekonać Ucznia A, że to może być oszustwo.

Scenka 4: Podejrzana oferta pracy

- Uczeń A znajduje w Internecie ofertę pracy polegającą na prostych zadaniach domowych, która obiecuje wysokie zarobki. Osoba oferująca pracę prosi o podanie danych osobowych.
- Uczeń B gra rolę oszusta, który oferuje tę pracę.
- Uczeń C jest przyjacielem, który przypomina, że zawsze należy sprawdzać wiarygodność takich ofert i poradzić się dorosłych.

Scenka 5: Wyludzenie danych przez SMS

- Uczeń A otrzymuje SMS-a z informacją, że wygrał nowy telefon i musi tylko potwierdzić swoje dane osobowe.
- Uczeń B gra rolę oszusta, który wysłał SMS-y.
- Uczeń C jest przyjacielem, który przypomina, że prawdziwe firmy nigdy nie proszą o takie dane przez SMS i radzi usunąć wiadomość.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 3

TEMAT: GDZIE SZUKAĆ POMOCY LUB WSPARCIA INSTYTUCJONALNEGO

CZAS TRWANIA: 90 MIN

ADRESACI: UCZNIOWIE KLAS 7-8 SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

CELE ZAJĘĆ:

- uczeń wie jakie instytucje udzielają pomocy i wsparcia dzieciom i dorosłym w sytuacji kryzysowej;
- uczeń wie komu należy zgłaszać nielegalne/szkodliwe treści w Internecie;
- uczeń wie gdzie może szukać pomocy i wsparcia w sytuacji kryzysowej;
- uczeń zna numery telefonów zaufania;
- uczeń wie w jakich sytuacjach może skorzystać z pomocy specjalistów;
- uczeń zna portale internetowe, na których może zgłosić niebezpieczne treści, które pojawiają się w sieci.

METODY PRACY

- pogadanka
- prezentacja
- ćwiczenia praktyczne – projekt
- burza mózgów

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- załącznik B. 3.1. Film pt. Uważaj co i komu wysyłasz. Nie każdy może mieć wobec Ciebie dobre intencje
- załącznik B. 3.2. Pytania moderatora
- załącznik B. 3.3. Prezentacja pt. Pomoc instytucjonalna
- załącznik B. 3.4. Karty pracy: pomoc instytucjonalna
- karton
- flamastry, kolorowe długopisy
- farby

FORMY PRACY:

- praca grupowa
- praca indywidualna

PLAN ZAJĘĆ:

- Prezentacja i rozmowa tematyczna dotycząca prawnych konsekwencji.
- Warsztaty praktyczne.
- Zakończenie.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie (45 min):

- a) Nauczyciel prezentuje film pt. Uważaj co i komu wysyłasz. Nie każdy może mieć wobec Ciebie dobre intencje (załącznik B. 3.1.).
- b) Nauczyciel przeprowadza pogadankę/ burzę mózgów na temat wyświetlanego filmu. Posługuje się pytaniami z załącznika: Pytania moderatora (załącznik B. 3.2.).
- c) Nauczyciel wyświetla i omawia prezentację z załącznika pt. Pomoc instytucjonalna (załącznik B. 3.3.).

2. Warsztaty praktyczne (40 min):

a) wprowadzenie (5 min):

- Opis: Dzieci otrzymują nazwy instytucji pomocowych oraz opis sytuacji kryzysowych (załącznik B. 3.4.). Ich zadaniem będzie przyporządkowanie instytucji do danego opisu.

b) rozwinięcie (30 min):

- Nauczyciel dzieli klasę na grupy 3-5 osobowe. Uczniowie mają za zadanie stworzyć plakat informacyjny dotyczący instytucji udzielającej pomocy dzieciom i młodzieży w sytuacji zagrożeń internetowych. Na plakacie powinien znaleźć się: nazwa instytucji, kontakt do instytucji, kto może skorzystać z pomocy, jakie pomocy udziela instytucja.
- Uczniowie wykorzystują do tego, flamastry, farby i duże kartony.
- Uwaga: Nauczyciel powinien zadbać o to, aby każda grupa zaprezentowała inną instytucję.

c) zakończenie (5 min):

- Każda grupa prezentuje swoją instytucję.

3. Zakończenie: refleksje na temat zajęć (5 min).

- Uczniowie mają za zadanie dokończyć następujące zdanie. "Kiedy jestem w potrzebie, korzystam z pomocy ..."

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik B. 3.1. Film pt. Uważaj co i komu wysyłasz. Nie każdy może mieć wobec Ciebie dobre intencje.

Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=8FgfCaITeHI>

Załącznik B. 3.2. Pytania moderatora

- Jakie rodzaje informacji uważasz za dane wrażliwe? Czy wiesz co to są dane wrażliwe?
- Jakie są zagrożenia związane z udostępnianiem zdjęć, lokalizacji i innych danych osobowych w mediach społecznościowych?
- Czy znasz przypadki, w których ktoś został poszkodowany przez udostępnienie swoich danych?
- Jakie szkody mogą wyniknąć z udostępnienia numeru PESEL, adresu zamieszkania, numeru telefonu?
- Jakie kroki możemy podjąć, aby zabezpieczyć swoje dane w internecie?
- Co powinieneś zrobić, jeśli podejrzewasz, że ktoś używa twoich danych bez twojej zgody?
- Jakie instytucje mogą ci pomóc, jeśli padniesz ofiarą kradzieży tożsamości?
- Czy kiedyś zdecydowałeś się udostępnić swoje prywatne dane, jeśli tak to dlaczego?

Załącznik B. 3.3. Prezentacja pt. Pomoc instytucjonalna

Zobacz: <https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/2.-Pomoc-instytucjonalna.pdf>

Załącznik B. 3.4. Karty pracy: pomoc instytucjonalna

1. Pożar w domu lub innej budynku - Straż Pożarna
2. Powódź - Służby Ratownicze
3. Zaginięcie dziecka - Policja
4. Trudności rodzinne lub przemoc domowa - Ośrodki Pomocy Społecznej; Linia Pomocy dla Ofiar Przemocy
5. Problemy zdrowotne - Służba Zdrowia; Szpitale
6. Problemy psychiczne np. depresja - Linia Pomocy Psychologicznej; Placówki Opieki Psychiatrycznej; Telefony zaufania
7. Zagrożenie w sieci - telefony zaufania; pomocowe portale internetowe
8. Cyberprzemoc lub cyberprzestępczość - policja, telefon zaufania

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 4

TEMAT: FORA INTERNETOWE JAKO POTENCJALNE ŹRÓDŁO ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH W PRZESTRZENI ONLINE

CZAS TRWANIA: 90 MIN

ADRESACI: UCZNIOWIE KLAS 7-8 SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

CELE ZAJĘĆ:

- uczeń zna zagrożenia jak wiążą się z korzystaniem z portali społecznościowych;
- uczeń zna plusy i minusy wynikające z korzystania z portali społecznościowych;
- uczeń wie dlaczego fora internetowe mogą być źródłem zachowań ryzykownych wśród młodzieży;
- uczeń potrafi wskazać ścieżki pomocowe dla osób, które zachowują się ryzykownie w świecie wirtualnym;
- uczeń wie jak unikać zachowań ryzykownych na portalach społecznościowych;
- uczeń wie co to jest uzależnienie od internetu;
- uczeń zna sposoby na zapobieganie uzależnieniom od internetu;
- uczeń rozumie znaczenie rozwijania własnych pasji, zainteresowań w zapobieganiu uzależnieniom.

METODY PRACY

- pogadanka
- prezentacja
- ćwiczenia praktyczne – projekt
- burza mózgów

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- załącznik B. 4.1. Film pt. Nie daj się złapać w sieć
- załącznik B. 4.2. Pytania moderatora
- załącznik B. 4.3. Prezentacja pt. Portale społecznościowe
- karton z napisem: DOBRZE WIEDZIEĆ
- kolorowe gazety
- klej
- nożyczki
- karton
- samoprzylepne karteczki

FORMY PRACY:

- praca grupowa
- praca indywidualna

PLAN ZAJĘĆ:

1. Prezentacja i rozmowa tematyczna dotycząca prawnych konsekwencji.
2. Warsztaty praktyczne.
3. Zakończenie.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Wprowadzenie (45 min):

- a) Nauczyciel prezentuje film pt. Nie daj się złapać w sieć (załącznik B. 4.1.).
- b) Nauczyciel przeprowadza pogadankę/ burzę mózgów na temat wyświetlanego filmu. Posługuje się pytaniami z załącznika: Pytania moderatora (załącznik B. 4.2).
- c) Nauczyciel wyświetla i omawia prezentację z załącznika pt. Portale społecznościowe (załącznik B. 4.3.).

2. Warsztaty praktyczne (40 min):

a) wprowadzenie (5 min):

- Uczniowie siadają na krzesłach w kole. oprócz jednej osoby, która pozostaje w pozycji stojącej. Następnie ta osoba kończy zdanie “Kto tak jak ja lubi ...
“ Jeśli jakaś osoba z kręgu lubi tą samą rzecz, czynność wówczas wstaje i zamienia się z innymi osobami swoim krzesłem (siada na innym wolnym krześle). Kolejno osoba, która została bez krzesła ponownie powtarza słowa “Kto tak jak ja lubi ...” Następuje kilka rund ćwiczenia.

b) rozwinięcie (30 min):

- Uczniowie dzielą się w pary. Każda osoba w parze ma za zadanie opowiedzieć drugiej osobie o tym co lubi robić w życiu, jaką ma pasję w życiu.
- Następnie na forum każdy opowiada o tym, czego dowiedział się o koledze lub koleżance.
- Nauczyciel dzieli uczniów na grupy 3-5 osobowe. Kolejno prosi aby dzieci zaprojektowały scenariusz opisujący ich dzień bez dostępu do internetu. Do tego dzieci powinny wykorzystać kolorowe gazety, klej, nożyczki i duży karton.
- Uwaga: nauczyciel może zasugerować, aby uwzględniły w nim swoich znajomych lub bliskie osoby.

c) zakończenie (5 min):

- Na zakończenie każda grupa prezentuje swoje propozycje dnia bez Internetu.

3. Zakończenie: refleksje na temat zajęć (5 min).

Każde dziecko w kole zapisuje na samoprzylepnej karteczce odpowiedź na pytanie: Co zapamiętałeś na dzisiejszych zajęciach ?

Następnie, każdy za kolejną przykleja karteczki na kartonie z napisem: **DOBRE WIEDZIEĆ**

Załącznik B. 4.1. Film pt. Nie daj się złapać w sieć

Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=R4TWt-M4kKg&t=1s>

Załącznik B. 4.2. Pytania moderatora

- Co oznacza dla ciebie "uzależnienie od internetu"?
- Jakie są różnice między używaniem internetu w celach rozrywkowych a uzależnieniem od niego? Jakie zachowania mogą świadczyć o uzależnieniu?
- Jakie są korzyści płynące z korzystania z internetu? A jakie są potencjalne negatywne skutki, zwłaszcza w kontekście nadużywania?
- Czy istnieją konkretne sygnały ostrzegawcze, na które należy zwracać uwagę, aby zidentyfikować, czy ktoś może być uzależniony od internetu?
- Jakie są Twoje propozycje dotyczące zdrowego korzystania z internetu? Jakie zasady powinny być ustalane w domu lub w szkole, aby promować zdrowe nawyki?

Załącznik B. 4.3. Prezentacja pt. Portale społecznościowe

Zobacz: <https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/4.-Portale-spoecznosciowe.pdf>

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 5

TEMAT: PODSTAWY PRAWNE ODPOWIEDZIALNOŚĆ NIELETNICH

CZAS TRWANIA: 90 MIN

ADRESACI: UCZNIOWIE KLAS 7-8 SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

CELE ZAJĘĆ:

- uczeń wie, że nieodpowiednie zachowania w sieci, wiążą się z realnymi negatywnymi konsekwencjami prawnymi, psychologicznymi, społecznymi;
- uczeń ma świadomość potrzeby reagowania na niebezpieczne zachowania użytkowników internetu;
- uczeń wie gdzie zgłosić się w przypadku doświadczania sytuacji niepokojących, niebezpiecznych;
- uczeń zna konsekwencje nadużywania internetu;
- uczeń ma świadomość potrzeby zachowania równowagi pomiędzy korzystaniem z internetu a aktywnością w świecie realnym;
- uczeń ma świadomość, że w sieci nie jest się anonimowym.

METODY PRACY

- pogadanka
- prezentacja
- ćwiczenia praktyczne – projekt
- burza mózgów

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- załącznik B. 5.1. Film pt. Challenge to tylko z pozoru gra warta świeczki
- załącznik B. 5.2. Pytania moderatora
- załącznik B. 5.3. Prezentacja pt. Bezpieczeństwo w świecie realnym i wirtualnym
- załącznik B. 5.4. Konsekwencje challenge

FORMY PRACY:

- praca grupowa
- praca indywidualna

PLAN ZAJĘĆ:

1. Prezentacja i rozmowa tematyczna dotycząca prawnych konsekwencji.
2. Warsztaty praktyczne.
3. Zakończenie.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Wprowadzenie (45 min):

- a) Nauczyciel prezentuje film pt. Challenge to tylko z pozoru gra warta świeczki (załącznik B. 5.1.).
- b) Nauczyciel przeprowadza pogadankę/ burzę mózgów na temat wyświetlanego filmu. Posługuje się pytaniami z załącznika (załącznika B. 5.2.).
- c) Nauczyciel wyświetla i omawia prezentację z załącznika pt. Bezpieczeństwo w świecie realnym i wirtualnym (załącznik B.5.3.).

2. Warsztaty praktyczne (40 min):

a) wprowadzenie (5 min):

- Opis: Przyporządkuj opis konsekwencji udziału w challengeach do kategorii: prawne, społeczne, psychiczne (załącznik B. 5.4.).

b) rozwinięcie (30 min):

- Nauczyciel dzieli klasę na grupy 3-5 osobowe, następnie zaleca, aby te zaprojektowały pozytywne, bezpieczne challenge skierowane do ich rówieśników, które można promować w przestrzeni wirtualnej.

c) zakończenie (5 min):

- Następuje prezentacja bezpiecznych wyzwań internetowych.

3. Zakończenie: refleksje na temat zajęć (5 min).

Uczniowie są proszeni o dokończenie następującego zdania: “Dzisiaj najbardziej zaskoczyło mnie ... “

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik B. 5.1. Film pt. Challenge to tylko z pozoru gra warta świeczki

Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=aYhknrlXJVo>

Załącznik B. 5.2. Pytania moderatora

1. Czy kiedykolwiek słyszeliście o jakimś internetowym wyzwaniu, które wydawało się być szkodliwe lub niebezpieczne?
2. Co sądzicie o ludziach, którzy biorą udział w takich wyzwaniach? Dlaczego myślicie, że to robią?
3. Jakie są konsekwencje uczestnictwa w niebezpiecznych internetowych wyzwaniach, zarówno dla osoby wykonującej je, jak i dla innych?
4. Jak myślicie, że można zidentyfikować niebezpieczne wyzwania w Internecie? Jakie są znaki ostrzegawcze?
5. Jakie są Wasze sposoby radzenia sobie z presją grupy, gdy chodzi o udział w niebezpiecznych wyzwaniach?
6. Co zrobić, gdy widzisz, że ktoś bierze udział w niebezpiecznym wyzwaniu? Jak można mu pomóc?

Załącznik B. 5.3. Prezentacja pt. Bezpieczeństwo w świecie realnym i wirtualnym

Zobacz: <https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/3.-Badz-swiadomy-prawnych-konsekwencji.pdf>

Załącznik B. 5.4. Konsekwencje challenge

Konsekwencje prawne:

1. **Postępowanie karne:** Udział w nielegalnych działaniach lub wyzwaniach, które prowadzą do łamania prawa, może skutkować postępowaniem karnym, a nawet skazaniem.
2. **Odpowiedzialność cywilna:** Osoba biorąca udział w wyzwaniu, które wyrządza krzywdę innej osobie lub uszkadza mienie, może być pociągnięta do odpowiedzialności cywilnej i zmuszona do zapłaty odszkodowania.
3. **Zapis w kartotece policyjnej:** Udział w niebezpiecznych wyzwaniach, które skutkują interwencją policji, może prowadzić do zapisów w kartotece policyjnej, co może mieć wpływ na przyszłość zawodową i edukacyjną uczestnika.
4. **Aresztowanie i oskarżenie:** W niektórych przypadkach, zwłaszcza gdy wyzwanie jest ekstremalnie niebezpieczne lub nielegalne, uczestnicy mogą zostać aresztowani i oskarżeni o przestępstwa.
5. **Zakazy korzystania z mediów społecznościowych:** Platformy społecznościowe mogą nałożyć na uczestników niebezpiecznych wyzwań zakazy korzystania z ich usług, co może prowadzić do utraty dostępu do konta i zbudowanej społeczności.
6. **Kara finansowa:** Udział w wyzwaniach, które powodują szkody, może skutkować nałożeniem kar finansowych, takich jak grzywny, które mogą obciążać budżet uczestnika i jego rodziny.

Konsekwencje społeczne:

1. **Utrata zaufania i reputacji:** Udział w nieodpowiednich lub szkodliwych wyzwaniach może prowadzić do utraty zaufania wśród rodziny, przyjaciół, nauczycieli i innych członków społeczności.
2. **Izolacja społeczna:** Po ujawnieniu udziału w niebezpiecznym wyzwaniu, uczestnik może doświadczyć ostracyzmu społecznego, co może prowadzić do izolacji i wykluczenia z grupy rówieśniczej.

3. **Problemy edukacyjne i zawodowe:** Nagrania i informacje dotyczące udziału w niebezpiecznych wyzwaniach mogą wpłynąć na przyszłe możliwości edukacyjne i zawodowe, gdyż szkoły i pracodawcy mogą postrzegać takie zachowania jako nieodpowiedzialne.
4. **Cyberbullying:** Po udziale w niebezpiecznym wyzwaniu uczestnicy mogą stać się ofiarami cyberbullyingu, co prowadzi do dodatkowych stresów i trudności w relacjach społecznych.
5. **Negatywna uwaga mediów:** Nagłośnienie incydentu przez media może prowadzić do publicznego zawstydzenia i długotrwałych konsekwencji społecznych, które mogą wpłynąć na reputację uczestnika na wiele lat.
6. **Rozpad relacji rodzinnych:** Rodziny mogą mieć trudności z akceptacją ryzykownych zachowań swoich bliskich, co może prowadzić do napięć i rozpadu relacji rodzinnych.

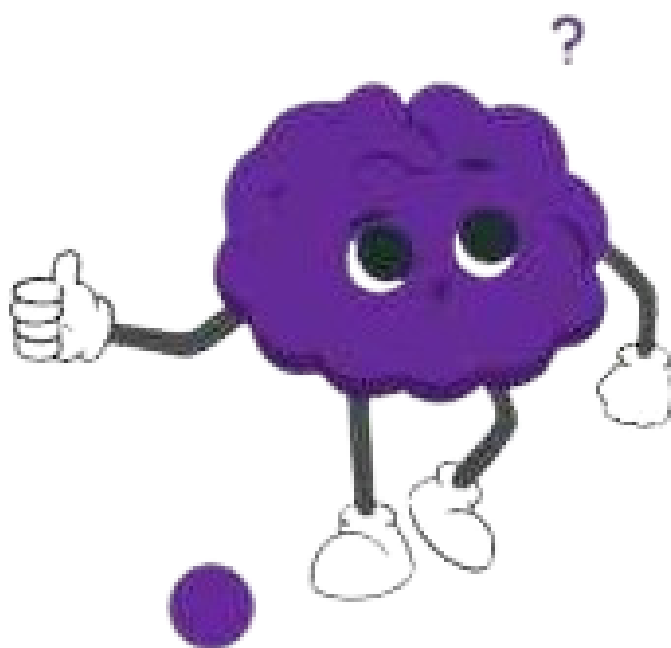
Konsekwencje psychiczne:

1. **Trauma i stres:** Udział w niebezpiecznych wyzwaniach może prowadzić do poważnych urazów psychicznych, takich jak trauma, zespół stresu pourazowego (PTSD) lub chroniczny stres.
2. **Obniżone poczucie własnej wartości:** Negatywne reakcje innych ludzi, zarówno w internecie, jak i w życiu codziennym, mogą prowadzić do obniżonego poczucia własnej wartości i samooceny.
3. **Depresja i lęki:** Konsekwencje udziału w niebezpiecznych wyzwaniach, takie jak publiczne zawstydzenie, izolacja społeczna czy poczucie winy, mogą przyczyniać się do rozwoju depresji i lęków.
4. **Uzależnienia:** Presja i stres związane z udziałem w wyzwaniach mogą prowadzić do rozwinięcia uzależnień, takich jak uzależnienie od internetu, substancji psychoaktywnych czy ryzykownych zachowań.
5. **Nerwice i zaburzenia lękowe:** Długotrwały stres związany z konsekwencjami udziału w wyzwaniach może prowadzić do rozwoju nerwic i zaburzeń lękowych, które mogą wymagać profesjonalnej pomocy.
6. **Samookaleczenie:** Niektóre wyzwania mogą prowadzić do samookaleczania lub innych form autoagresji, co może wymagać długotrwałej terapii i wsparcia psychologicznego.

CZĘŚĆ C

REALIZOWANA PRZEZ
LIDERÓW
MŁODZIEŻOWYCH

PROLOG

Program „BĄDŹ BEZPIECZNY I ŚWIADOMY ONLINE” to również działania ukierunkowane do/na liderów młodzieżowych. Realizowana strategia edukacji rówieśniczej ma za zadanie włączyć naturalnych i odpowiednio przygotowanych liderów rówieśniczych w realizację określonych zadań prowadzonych w ramach niniejszego programu profilaktycznego.

CZAS TRWANIA: 5 x 90 MIN

ADRESACI: liderzy młodzieżowi z klas 7-8

CELE ZAJĘĆ:

- Niwelowanie zagrożeń i ochrona rówieśników przed niebezpieczeństwami oraz podnoszenie świadomości przez młodzież. Utworzony, zintegrowany i przeszkolony zespół młodzieżowych liderów będzie zdolny do podjęcia działań na swojej klasy, jak i również społeczności lokalnej.

CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ:

Młodzieżowi liderzy otrzymują materiały (wraz z opisem załącznika), które dot. poszczególnych pięciu tematów. Ich zadaniem jest rozdysponowanie, mobilizowanie kolegów/koleżanek do podejmowania działań, koordynowanie wśród uczniów zadaniowania. Zadaniem uczniów jest wykonanie zadań wraz z rodzicami w domu, a następnie cyklicznie na pięciu godzinach wychowawczych omówione są efekty współpracy i zaangażowania realizacji w domach z rodzicami. Lider młodzieżowy pełni rolę moderatora i prowadzącego przy niewielkiej asyście nauczyciela.

SPODZIEWANE EFEKTY:

- Podwyższenie poczucia własnej wartości młodzieży;
- Wykształcenie umiejętności społecznych, interpersonalnych;
- Dostarczenie wiedzy o zagrożeniach w realu i online;
- Promowanie zdrowego stylu życia (zachowując higienę cyfrową);
- Nawiązanie i kształtowanie pozytywnych relacji z rówieśnikami;
- Przekazywanie zdobytej wiedzy i umiejętności w grupach rówieśniczych (tzw. edukacja rówieśnicza);
- Rozwój zainteresowań;
- Zdobycie umiejętności odmawiania i zachowań asertywnych;
- Zdobycie umiejętności udzielania pomocy poprzez rozmowy pierwszego kontaktu, rozmowy motywacyjne, wskazanie placówek specjalistycznych dla osób zainteresowanych.

METODY PRACY:

- mini wykład, burza mózgów
- dyskusja panelowa
- opowiadanie o swoich przeżyciach
- praca w małych grupach, dyskusja

BEZPIECZNY UCZEŃ W ŚWIECIE REALNYM I WIRTUALNYM

INSTRUKCJA DLA LIDERA

1. W pierwszej kolejności zapoznaj się z krótkim opisem problemu jakim jest HEJT(załącznik C.1.1.).
2. Następnie roześlij wśród swoich rówieśników filmik profilaktyczny (załącznik C.1.2.) prosząc ich o zapoznanie się z nim.
3. Następnie przekaż kolegom zadanie, który polega na stworzeniu jak największej ilości krótkich filmików na TikToka, które mają dotyczyć walki z Hejtem w Internecie. Czas na realizację zadania to 2 tygodnie.
4. Następnie poproś wychowawcę, aby pozwolił na godzinie wychowawczej wyświetlić utworzone filmiki. Porozmawiajcie na ich temat z wychowawcą.

**Załączniki C.1.1. Wprowadzenie teoretyczne do tematu: Klikam z głową
#keepCTRL - Hejt**

Hejt vs mowa nienawiści – w Polsce rozróżniamy te pojęcia. Hejt to słowna agresja skierowana przeciwko komuś. Może być wymierzony w jednostkę, jak również grupę osób. Osoba hejtująca (hejter) zamieszcza negatywne komentarze pod adresem innych użytkowników. Komentuje, aby znieważyć i obrazić, używając ostrych i często niecenzuralnych słów. Hejter wykracza poza konstruktywną krytykę. Jego celem jest wyrażanie negatywnych uczuć dotyczących zamieszczonych w sieci materiałów, informacji czy zdjęć konkretnej osoby, grupy ludzi czy zjawiska. Mowa nienawiści – to wypowiedzi mające na celu obrażanie lub wzbudzenie niechęci wobec jakiejś osoby czy grupy. Jest to wyraz wrogości wobec innych ze względu na ich tożsamość/inność. Mowa nienawiści służy do rozpowszechniania antyspołecznych uprzedzeń i dyskryminacji ze względu na cechy, takie jak: narodowość, orientacja seksualna, płeć, pochodzenie etniczne, rasa, światopogląd religijny, tożsamość płciowa, wiek.

Załączniki C.1.2. Film profilaktyczny pt. Klikam z głową - Hejt

Zobacz: https://www.youtube.com/watch?v=WkgP9zE_arY

2

ŚWIADOMOŚĆ UCZNIÓW NA TEMAT PRAWNYCH KONSEKWENCJI ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH DZIECI I MŁODZIEŻY W SIECI

INSTRUKCJA DLA LIDERA

1. W pierwszej kolejności zapoznaj się z krótkim opisem problemu jakim jest Challenge (załącznik C.2.1.).
2. Następnie roześlij wśród swoich rówieśników filmik profilaktyczny (załącznik C.2.2.) prosząc ich o zapoznanie się z nim wraz z rodzicami.
3. Poproś koleżanki i kolegów z klasy, aby wraz z swoimi rodzicami wymyślili pozytywny Challenge dla swojego kolegi/koleżanki z klasy i ich rodziców.
4. Następnie poproś wychowawcę, aby pozwolił na godzinie wychowawczej zaprezentować relację z Challenge'ów wykonanych przez kolegów i koleżanki z klasy i ich rodziców.

Załączniki C.2.1. Wprowadzenie teoretyczne do tematu: Klikam z głową #keepCTRL - Challenge

Challenge – wyzwania w sieci. W sieci można znaleźć różne typy wyzwań, od niewinnej zabawy, np. w opublikowanie zdjęcia z dzieciństwa, przeczytanie kilku książek w określonym czasie, przez wyzwania powiązane z akcjami charytatywnymi, po niebezpieczne wyzwania zagrażające zdrowiu, a nawet życiu uczestników. Aby zostać uczestnikiem internetowego challenge'u należy zrealizować zadanie oraz udowodnić to poprzez relację fotograficzną lub nagranie video z podjętej próby.

Załączniki C.2.2. Film profilaktyczny pt. Klikam z głową - Challenge Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=lyx7jsK68S8>

GDZIE SZUKAĆ POMOCY LUB WSPARCIA INSTYTUCJONALNEGO

INSTRUKCJA DLA LIDERA

1. W pierwszej kolejności zapoznaj się z krótkim opisem problemu jakim jest Sexting (załącznik C.3.1.).
2. Następnie roześlij wśród swoich rówieśników filmik profilaktyczny (załącznik C.3.2.) prosząc ich o zapoznanie się z nim.
3. Burza mózgów – stwórz skrzynkę SOS dla osób, które mogą doświadczyć przemocy seksualnej w sieci. Poproś, aby do skrzynki Twoi koledzy i koleżanki wrzucili pomysły na to jak radzić sobie z tym problemem i gdzie szukać pomocy i wsparcia. Postaw tę skrzynkę w klasie i pozwól rówieśnikom przez tydzień wrzucać do niej swoje pomysły.
4. Następnie poproś wychowawcę, aby pozwolił na godzinie wychowawczej zaprezentować propozycje z skrzynki SOS. Podsumujcie, które pomysły pojawiały się w skrzynce najczęściej, które były pojedyncze, a które wyrzuciłbyś do kosza.

**Załączniki C.3.1. Wprowadzenie teoretyczne do tematu: Klikam z głową
#keepCTRL – Sexting**

- Sexting – zjawisko związane z przesyłaniem zdjęć, filmów lub wiadomości zawierających treści erotyczne lub pornograficzne.
- Sextortion – pochodna sextingu. Forma wykorzystywania seksualnego, która polega na przysługach seksualnej bez stosowania przemocy fizycznej, połączona z szantażem.
- Patostream – rodzaj reality show polegający na transmitowaniu ekstremalnych zachowań, często patologicznych, wulgarnych i obrzydliwych – stąd nazwa.
- Patostreamerzy zarabiają nie tylko na subskrypcjach, ale także na wpłatach, które dostają od widzów.
- Sharenting – upowszechnianie przez rodziców informacji i wizerunków dzieci na portalach społecznościowych poprzez publikację zdjęć, filmików i innych treści.

Załączniki C.3.2. Film profilaktyczny pt. Klikam z głową – Sexting

Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=lyx7jsK68S8>

**FORA INTERNETOWE JAKO POTENCJALNE ŹRÓDŁO ZACHOWAŃ
RYZYKOWNYCH W PRZESTRZENI ONLINE****INSTRUKCJA DLA LIDERA**

1. W pierwszej kolejności zapoznaj się z krótkim opisem problemu jakim jest FOMO (załącznik C.4.1.).
2. Następnie roześlij wśród swoich rówieśników filmik profilaktyczny (załącznik C.4.2.) prosząc ich o zapoznanie się z nim wraz z rodzicami.
3. Twoim zadaniem będzie utworzenie dużego drzewa na kartonie, które zostanie zawieszone w Twojej klasie przez kolejny tydzień. Drzewo powinno składać się z:
 - a) **PIEŃ** z odrysowanych stóp rodziców – każdy rodzic obrysowuje i wycina z papieru swoją stopę. Następnie wpisuje na niej 5 swoich dobrych cech.
 - b) **KORONA DRZEWA** z odrysowanych dłoni Twoich rówieśników – każdy kolega, koleżanka obrysowuje i wycina swoją dłoń. Następnie wpisuje na każdym palcu swoje mocne strony.
4. Gdy drzewo zostanie utworzone, zmobilizuj swoich kolegów i koleżanki do zrobienia zdjęcia i pokazania efektów pracy swoim rodzicom, a także do rozmowy na temat stworzonej pracy.

**Załączniki C.4.1. Wprowadzenie teoretyczne do tematu: Klikam z głową
#keepCTRL - FOMO, MOMO, FOJI, JOMO**

- FOMO - (Fear of Missing Out). Strach przed tym, że coś nas omija to forma społecznego lęku. Za jego podłoże uważa się m.in. niską samoocenę, odczuwanie stałej presji ze strony rówieśników, potrzebę akceptacji czy przynależności do grupy.
- MOMO - (Mystery of Missing Out). To rodzaj paranoi związanej z rzeczami, które nas omijają. Osoby czują niepokój, kiedy ich znajomi nie zamieszczają nowych wpisów w mediach społecznościowych.
- FOJI - (Fear of Joining In) To strach przed włączeniem się w bieg wydarzeń, szczególnie na portalach społecznościowych.
- JOMO - (Joy of Missing Out) to czerpanie radości z bycia poza światem wirtualnym.

Załączniki C.4.2. Film profilaktyczny pt. Klikam z głową - Sexting

Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=lyx7jsK68S8>

INSTRUKCJA DLA LIDERA

1. Roześlij wśród swoich rówieśników filmik profilaktyczny (załącznik C.5.1.) prosząc ich o zapoznanie się z nim. Film dokumentalny pokazuje życie codzienne w ośrodku wychowawczym w Wojnowie.
2. Poproś kolegów i koleżanki o stworzenie kolażu z zdjęć, który to będzie prezentował przykłady pozytywnych praktyk skierowanych do osób młodych w Twojej miejscowości. Zdjęcia te powinny odzwierciedlać możliwości jakie daje młodym osobą miejsce z którego pochodzą. Poproś, aby na kolażu znajdowało się wymyślone hasło, które wskazuje, że takie konstruktywne zachowania mogą chronić młodzież przed zachowaniami ryzykownymi w świecie wirtualnym i realnym.

Załączniki C.5.2. Film profilaktyczny pt. Zakład Poprawczy w Poznaniu

Zobacz: <https://www.youtube.com/watch?v=KiNOItVB2ek>

WSKAZÓWKI DO EWALUACJI

WSKAZÓWKI TEORETYCZNE DO EWALUACJI DLA REALIZATORÓW:

Podejmowane działania profilaktyczne w programie odnoszą się do zamierzonego skutku. Celem jest doprowadzenie do zmian i czy zmiany te faktycznie się dokonały. Perspektywa ewaluacyjna powinna towarzyszyć od samego początku realizowanego projektu, gdyż w programach profilaktycznych korzystna zmiana jest rezultatem końcowym osiągniętego celu. Czasem będzie to obniżenie skali zachowań problemowych, czasem zatrzymanie albo osłabienie jakiegoś trendu, np. wzrostu przypadków uzależnienia od Internetu, a innym razem najmniej widoczne – ale najbardziej skuteczne – zmiany przekonań czy wzrost zdolności psychospołecznych, które mają zapobiegać destrukcyjnym dla jednostki zachowaniom.

Niniejszy projekt profilaktyczny zakłada przeprowadzenie ewaluacji w przeciągu kolejnych dwóch lat, a następnie powtarzanie badania co kolejne dwa lata.

Planowana ewaluacja programu zakłada trzy etapy:

1. Planowanie zadań i określanie wskaźników;
2. Zbieranie danych w trakcie procesu realizacji;
3. Ostateczna ocena poziomu wykonania zadań.

Ewaluacji zostaną poddane założone działania i cele programu. W ramach ewaluacji zakłada się zbieranie danych dotyczących uczestników projektu tj. młodzieży, nauczycieli i pedagogów szkół podstawowych, a także rodziców uczniów. Zbierane będą również informacje o szkołach biorących udział w programie. Narzędziem do zbierania danych będzie kwestionariusz ankiety, zawierający pytania dotyczące projektu, dodatkowo zakłada się kwestionariusze obserwacji pracy uczniów.

Pytanie kluczowe w ewaluacji:

Czy zmiana zaszła i czy to my do niej doprowadziliśmy swoim działaniem?

Tak sformułowane pytanie należy podzielić na trzy składowe, co wskaże nam obszary ewaluacji:

1. Czy osiągnęliśmy zamierzony cel? – obszar ewaluacji wyniku
2. Czy wykonaliśmy właściwie wszystkie prowadzące do celu zadania? – obszar ewaluacji procesu
3. Czy na pewno to nasza interwencja wywołała spodziewany rezultat? – obszar ewaluacji wyniku.

Po przeprowadzonej ewaluacji będziemy ponownie zastanawiać się nad tym:

- Do kogo kierujemy program ?
- Jakie konkretne działania warto zmienić, dodać, usprawnić ?
- Jaka ma być intensywność programu ?
- Jak wzmocnić odbiór program ?

Z racji ciągłego rozwoju technologii i tym samym pojawiania się nowych form zagrożeń dla młodzieży w świecie wirtualnym i realnym, zakłada się możliwość aktualizacji programu profilaktycznego po każdej przeprowadzonej ewaluacji.

ANEKS DLA PROWADZĄCYCH GRAFICZNE MATERIAŁY PROFILAKTYCZNE

ULOTKA PROFILAKTYCZNA (FRONT)

POBIERZ:

<https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/Ulotka.pdf>

NIE DAJ SIĘ ZJEŚĆ

w świecie realnym i wirtualnym

BEZPIECZEŃSTWO
Bądź bezpieczny
wirtualnie i realnie

PRAWO
Dobrze jest
znać prawo

PORTALE
Świadomie
korzystaj z portali
społecznościowych

POMOC
Pamiętaj!
-nie jesteś sam

KONSEKWENCJE
Bądź świadomy
realnych konsekwencji

Prawa, reguły, zasady fundamentem
edukacji dzieci i młodzieży opartej na świadomości
świata realnego i wirtualnego.

MAŁOPOLSKA

FUNDACJA
PROFILOGOS

Projekt zrealizowano przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego

ANEKS DLA PROWADZĄCYCH GRAFICZNE MATERIAŁY PROFILAKTYCZNE

ULOTKA PROFILAKTYCZNA (TYŁ)

POBIERZ:

<https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/Ulotka.pdf>

ANEKS DLA PROWADZĄCYCH
GRAFICZNE MATERIAŁY PROFILAKTYCZNE

PLAKAT PROFILAKTYCZNY

POBIERZ:

<https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/Plakat.pdf>

NIE DAJ SIĘ ZJEŚĆ

w świecie realnym i wirtualnym

BEZPIECZEŃSTWO
Bądź bezpieczny
wirtualnie i realnie

PRAWO
Dobrze jest
znać prawo

PORTALE
Świadomie
korzystaj z portali
społecznościowych

POMOC
Pamiętaj!
-nie jesteś sam

KONSEKWENCJE
Bądź świadomy
realnych konsekwencji

Prawa, reguły, zasady fundamentem edukacji dzieci i młodzieży opartej na świadomości
świata realnego i wirtualnego.

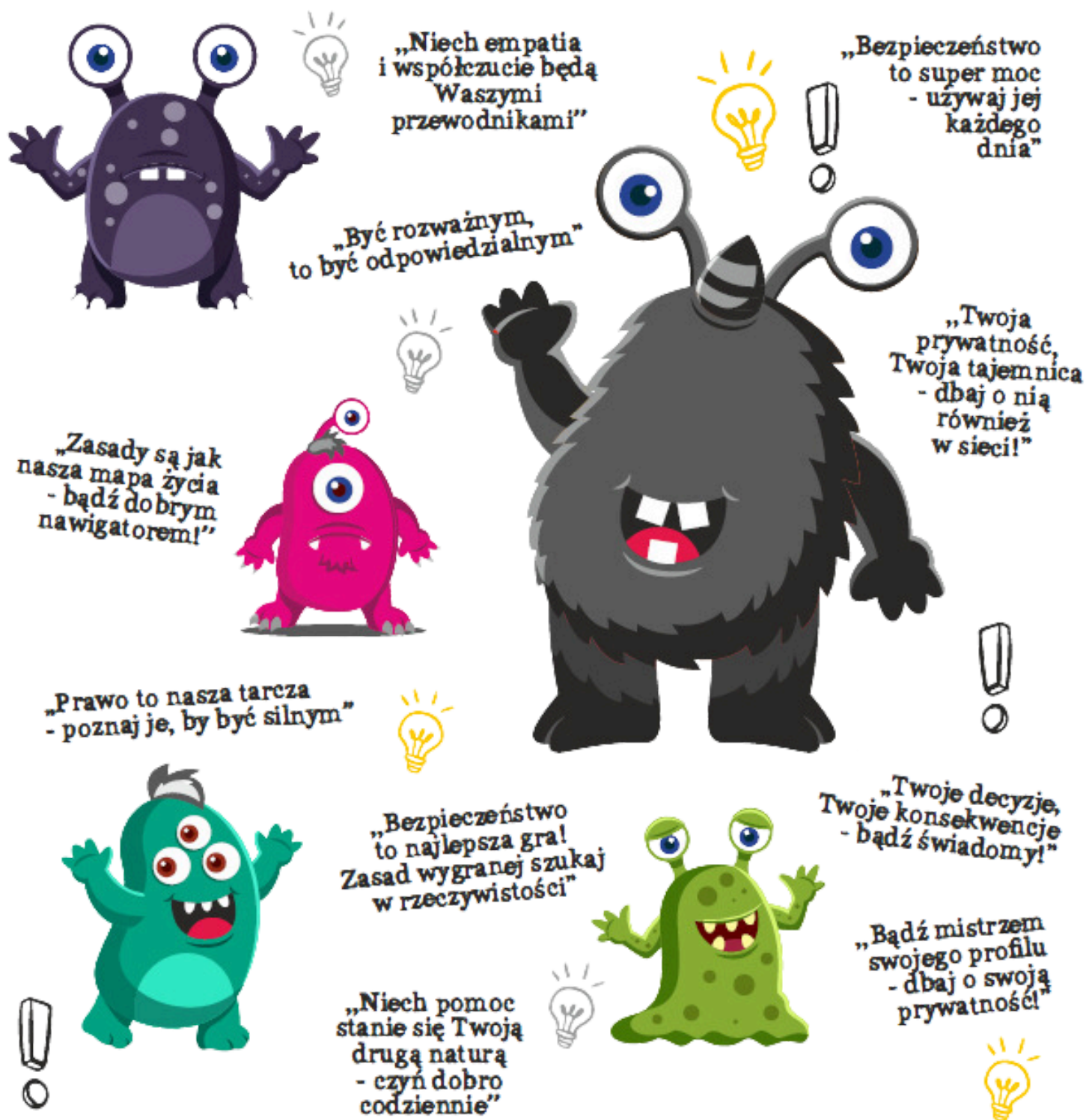

ANEKS DLA PROWADZĄCYCH GRAFICZNE MATERIAŁY PROFILAKTYCZNE

KATALOG/KOMIKS PROFILAKTYCZNY

POBIERZ:

<https://profilogos.pl/wp-content/uploads/2023/12/katalog-A5.pdf>

Projekt zrealizowano przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego realizacji zadań publicznych Województwa Małopolskiego w obszarze nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania na lata 2023-2024 pn. „Prawo i ja – edukacja międzypokoleniowa”.

O NAS:

Fundacja Profilogos została założona w 2022 roku w odpowiedzi na zróżnicowane potrzeby środowiska lokalnego w zakresie profilaktyki, diagnozy i terapii.

MISJA FUNDACJI:

Misją Fundacji jest pomoc potrzebującym. Fundacja wspiera osoby starsze, niepełnosprawne, zagrożone wykluczeniem społecznym, dotknięte przez los. Głównym fundamentem Fundacji Profilogos są działania diagnostyczne, profilaktyczne oraz terapeutyczne.

MOTTO:

FUNDACJA PROFILOGOS – AKTYWNE WSPARCIE DLA POKOLEŃ

 <http://www.profilogos.pl>

 (+48) 665 232 334

 fundacja@profilogos.pl

Kraków, 2024

